

บันทึก

เรื่อง การตีความว่าข้าวนาปรังเป็น “พืชอายุสั้น” ตามพระราชบัญญัติ
ควบคุมการเช่านา พ.ศ.๒๕๑๗ หรือไม่

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีหนังสือที่ กส.๑๑๐๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๑ ความว่า กรมการปกครองได้ส่งข้อหารือของจังหวัดลพบุรีเกี่ยวกับการตีความหมายคำว่า “ข้าวนาปรัง” หรือ “การทำนาปรัง” นั้นจะเป็น “พืชไร่”^๑ หรือ “พืชหลัก”^๒ ตามพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ.๒๕๑๗ หรือไม่ เพื่อทางจังหวัดจะได้นำไปประกอบการพิจารณาตัดสินกรณีพิพาทการเช่านา เรื่องข้าวนาปรังของเกษตรกรต่อไป กรมส่งเสริมการเกษตรเห็นว่ากรณีเป็นปัญหาทางกฎหมายจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในแง่ของกฎหมาย กับแจ้งด้วยว่าได้ขอให้กรมวิชาการเกษตรตีความในแง่ของวิชาการด้วยแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้น กับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตรและผู้แทนกรมวิชาการแล้ว ได้ความว่าปัญหาที่ถกถามานี้เกิดขึ้นเนื่องจากมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับการเช่านาขึ้นในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยผู้เช่านาได้เอาที่นาบางส่วนไปให้ผู้อื่นเช่าช่วงทำนาปรังในช่วงระยะเวลาหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวนาปีแล้ว ผู้ให้เช่านาจึงบอกเลิกการเช่านาฐานเอาที่นาไปให้เช่าช่วงโดยมิได้รับอนุญาตจากผู้ให้เช่านาตามมาตรา ๓๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ.๒๕๑๗^๓ ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอบ้านหมี่เห็นว่าผู้เช่านามีสิทธิจะเอานาไปให้ผู้อื่นเช่าทำนาปรังได้เพราะการปลูกข้าวนาปรังเป็นการปลูก “พืชอายุสั้น” อันเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๒ (๒) ผู้ให้เช่านาจึงอุทธรณ์คัดค้านต่อคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัดลพบุรี คณะกรรมการดังกล่าวไม่สามารถชี้ขาด

^๑พืชไร่ หมายความว่า พืชซึ่งต้องการน้ำน้อยและมีอายุสั้นหรือสามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรงได้ภายในสิบสองเดือน

^๒พืชหลัก หมายความว่า พืชที่เป็นรายได้หลักของครอบครัว

^๓มาตรา ๓๒ ผู้ให้เช่านาจะบอกเลิกการเช่านาก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาการเช่านาไม่ได้ เว้นแต่ในเหตุดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) ผู้ให้เช่านาให้เช่าช่วงนาโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่านาเว้นแต่ผู้ให้เช่านาหรือควรจะรู้ว่าผู้ให้เช่านาให้เช่าช่วงนาแต่ไม่ได้คัดค้าน หรือเป็นกรณีที่ผู้ให้เช่านาให้เช่าช่วงนาเป็นการชั่วคราวเพื่อเพาะปลูกพืชอายุสั้น ภายหลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือพืชไร่ประจำปีแล้ว

๑.ล๑

๑.ล๑

ปัญหาเกี่ยวกับการทำนาปรังว่าเป็นการปลูกพืชอายุสั้นหรือไม่ จึงขอหารือมา ฉะนั้น ปัญหาของเรื่องนี้จึงมีว่า “การทำนาปรัง” เป็น “การปลูกพืชอายุสั้น” หรือไม่ ซึ่งการพิจารณาปัญหานี้ไม่ได้เกี่ยวกับ “พืชไร่” หรือ “พืชหลัก” ตามที่ถามมาข้างต้นแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) จึงเห็นควรให้ความเห็นตามสภาพที่แท้จริงแห่งปัญหา จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้เมื่อพิจารณามาตรา ๓๒ (๒) ที่อ้างถึงข้างต้น ประกอบกับมาตรา ๒๐^๔ แล้วเห็นว่า กฎหมายควบคุมการเช่านามุ่งประสงค์ส่งเสริมให้มีการใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์ทางเกษตรมากที่สุด โดยไม่ปล่อยให้ทิ้งว่างไว้ กฎหมายจึงให้ “ผู้เช่านามีสสิธิปลูกพืชอายุสั้นภายหลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือพืชไร่ประจำปีได้” และผู้เช่านาจะเอาที่นาไปให้ผู้อื่นเช่าช่วงเป็นการชั่วคราวระหว่างนั้นก็ได้ สำหรับคำว่า “พืชอายุสั้น” นั้น กฎหมายหาได้มีคำนิยามไว้ไม่ แต่เมื่อพิเคราะห์ถึงเจตนารมณ์แห่งกฎหมายนี้แล้วเห็นว่า ถ้าพืชใดมีอายุสั้นอันสามารถได้ผลผลิตและอาจเก็บเกี่ยวได้เสร็จก่อนฤดูการทำนา (หรือพืชไร่) ประจำปีที่จะมีมาถึงได้ พืชนั้นก็ย่อมเป็น “พืชอายุสั้น” ตามนัยมาตรา ๓๒ (๒) นี้ ซึ่งในเรื่องนี้ผู้แทนกรมวิชาการเกษตรชี้แจงว่า “ข้าวนาปรัง” นั้นเป็นข้าวที่ให้ผลผลิตตามอายุและให้ผลผลิตได้เร็วกว่าข้าวนาปีที่ปลูกตามฤดูกาลทำนาแห่งท้องถื่น โดยในบางท้องที่ที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตประจำปีแล้ว ก็อาจทำนาปรังอีกครั้งหนึ่งได้ และอาจเก็บเกี่ยวข้าวนาปรังได้เสร็จสิ้นส่วนที่ฤดูกาลทำนาแห่งท้องถื่นจะเวียนมาถึง ดังนั้น จึงเห็นว่าการปลูกข้าวนาปรังหลังจากการปลูกข้าวนาปีในกรณีนี้เป็นการปลูกพืชอายุสั้น และผู้เช่านาอาจนำนาที่เช่าไปให้ผู้อื่นเช่าช่วงเป็นการชั่วคราวเพื่อทำนาปรังได้ โดยผู้ให้เช่านามีสสิธิบอกเลิกการเช่านาเพราะเหตุนี้

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๒๑

^๔ มาตรา ๒๐ ผู้เช่านามีสสิธิปลูกพืชอายุสั้นภายหลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือพืชไร่ประจำปีในนาที่เช่าได้รวมทั้งการใช้ที่นาบางส่วนทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เพาะ เลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการปลูกไม้ยืนต้น ในเมื่อไม่ทำให้สภาพของนาเปลี่ยนแปลงหรือเป็นอุปสรรคต่อการปลูกข้าวหรือพืชไร่

ผู้ให้เช่าจะเรียกเก็บค่าเช่านาเพิ่มเพราะเหตุที่ผู้เช่านาใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งมิได้